

***Ockulta dagboken* av August Strindberg**

Regi: Ole Anders Tandberg. Spelas på *Strindbergs Intima teater* t.o.m. den 23 september

Han har kallats kvinnohatare och manschauvinist. Men vem var August Strindberg egentligen? Kanske får vi veta det i *Ockulta dagboken*, som just nu spelas för första gången någonsin. I maj publicerades äntligen manuskriptet i sin helhet, både i faksimil och i kommenterade form. Norstedts väntade så här länge efter Strindbergs död med att publicera *Ockulta dagboken* eftersom Strindbergs vilja var att inte publicera dagboken. Den har nu tryckts, men enbart i 999 exemplar, som till största delen är slutsålda.

Den 11 september samlades skådespelarna och teaterchefen för *Strindbergs Intima teater*, Ture Rangström, efter föreställningen till "Ockulta samtal". De pratade om svarigheten att dramatisera en så fragmentarisk text som egentligen inte är ett drama, samt om det är rätt att avslöja författarens intima detaljer. Även om det inte handlar om gestaltning utan om Strindberg egna ord, tror skådespelarna att Strindberg var medveten om att andra personer skulle läsa dagboken. Michael Jonsson påpekar att Strindbergs anteckningar är för väl formulerade och att han ändrade och gjorde tillägg i texterna i efterhand. Om han verkligen inte ville att hans dagbok skulle bli läst skulle han ha bränt den, tillägger Samuel Fröler.

Strindberg pantsatte sin dagbok hos Norstedts för att kunna betala *Intima Teaterns* första hyra och, som en slags tacksamhet, var det just på denna teater som den hade urpremiär den 15 augusti. Det är där hans "ockulta" röst hörs för första gången, multiplicerad med fem eller ibland sex skådespelare, eftersom även Harriet ibland berättar om vad han antecknade. De fem manliga rösterna ger uttryck åt Strindberg var för sig, i var sin tur. Den yngsta av dem spelar ofta passionerade scener medan den äldsta uttrycker de sorgligaste fraserna.

Scenografin är mycket enkel men är representativ för hur *Ockulta dagboken* ser ut rent symboliskt. Scenen består endast av två *svarta* väggar som är fyllda av *vita* "tecken" av olika slag (duvor; blommor, siffror, bokstäver, osv). Ljuset som författaren tror sig hitta genom symboler i sina nattliga drömmar, eller i verkligheten mörker, och som han antecknar, inte alltid belyser, utan ofta står kvar med sina mystiska och allegoriska betydelser.

Trots att dagboken täcker perioden 1896-1908, fokuserar föreställningen endast på Strindbergs förhållande med sin tredje fru, Harriet Bosse, som gestaltas både på riktigt och telepatiskt. Redan innan de gifte sig 1901, hade Strindberg nattliga telepatiska möten med Harriet, som han betecknade som "xxx" i sin dagbok. Men så fort hon hade lämnat honom, blev sådana möten riktiga "hypnotiska manipulationer" som får honom att känna sig förföljd.

Han noterar hur mycket han sörjer över sin förlorade fru och hur desperat han vill ha henne tillbaka. I föreställningen, och så som hon framställs i dagboken, framstår hon dock som det elaka och stenhårda hjärta som bara driver med honom.

Strindbergs sorg växer tills när han läser notisen om Harriets bröllopsresa med sin nya man och han konkretiserar sin självmordsmani med köpet av en revolver: "Harriet följer mig i Eros hela min morgonpromenad. Jag gick ut och köpte en revolver. Bered mig på döden. Nu kl. 10 är hon hos mig i kärlek och eros", 21 maj 1908.

Ockulta dagboken avslöjar den mest intima sidan hos Strindberg, in i minsta detalj hans sorg och längtan efter Harriet. Den avslöjar en obegränsad kärlek som når upp till en psykisk

och övergripande nivå. Det handlar nämligen om en sådan kärlek som gör honom besatt och galen; en sådan längtan som förmår honom att gå in i den osynliga världen, och tro på den som om den vore på riktigt.

Efter att ha sett en sådan plågsam kärlek som till och med får honom att lida av telepatiska kontakter med sin saknade älskade, kan man förmodligen radera bort den vanliga etiketten på författaren som ”kvinnohatare”, eller åtminstone förstå hans anledning.

Stefania Iannella